

Spis treści

Wstęp 11

CZĘŚĆ I

Aktor – pisarz – społecznik Zawieyski w latach 1902–1955

1. Dzieciństwo i młodość 23
2. Teatralne szlify i literackie początki (lata 20.) 32
3. Społecznikowskie wyzwania, powieściowe i dramatyczne debiuty (pierwsza połowa lat 30.) 41
4. Literatura zamiast aktorstwa (druga połowa lat 30.) 58
5. Droga do katolicyzmu i okres II wojny światowej 65
6. W realiach Polski Ludowej (lata 1945–1948) 77
7. Szczeciński zjazd ZLP i jego konsekwencje (lata 1949–1955) 115

CZĘŚĆ II

Zawieyskiego „romans z ojczyzną”

(uwarunkowania – przebieg – konsekwencje)

1. Odwilż – rok 1956 w dzienniku Jerzego Zawieyskiego 149
 - O diarystyce Zawieyskiego 149
 - Krajowe symptomy odwilży i skutki referatu Chruszczowa 153
 - Wokół kwietniowego zebrania POP ZLP w Warszawie 161

- O Armii Krajowej, emigracji i końcu literackiego „milczenia” 167
- Na Kongresie PEN Clubów w Londynie 173
- Zmiany w kulturze po lipcowym plenum KC PZPR 177
- Imperatyw politycznego zaangażowania w październiku ’56 181
- Echa wydarzeń węgierskich na walnym Zjeździe ZLP 188
2. Dygnitarz z *dossier* „figuranta”. O aktywności pozaliterackiej w latach 1957–1969 195
- W Sejmie PRL 195
- W Radzie Państwa PRL 198
- Interwencje w sprawach publicznych 201
- W roli prezesa KIK 204
- W środowiskach twórczych 206
- Dossier* „figuranta”. Historia inwigilacji 213
- Prestiż i materialne benefity 223
- Schyłek politycznej kariery i okoliczności śmierci 228
3. Najważniejsza z politycznych ról. Mediacje między Wyszyńskim a Gomułką 235
- „Mądry i postępowy, bardzo «ziejowaty»” (Stefan Wyszyński) 235
- Bohater polskiego października (Władysław Gomułka) 241
- Początki mediatorskiej aktywności (1957–1959) 248
- Od krajowych rozmów na szczycie do watykańskich misji (1960–1964) 268
- Z uwikłań ostatniej, sejmowej kadencji 288
- „Bo inaczej zginę moralnie”. Wokół Marca ’68 297
4. Pisarz w strefie buforowej. Dorobek i determinanty twórczości po roku 1955 315
- Pomiędzy odwilżą a narastaniem cenzuralnej presji (1956–1957) 315
- Tematy i dylematy – nie tylko katolickie (1958–1962) 340
- Literatura i historia (1963–1967) 369
- Rejtan A.D.1968. Utwory ostatnie 401
- Kierunki i uwarunkowania recepcji pośmiertnej 421

CZĘŚĆ III

Aspekty polityki w dramatach Zawieyskiego (trzy przykłady)

1. *Pieśń o nadziei* (1948) – miłosna tragedia
człowieka władzy 439
 - Krąg literackich inspiracji 441
 - Biograficzne konteksty 444
 - Literacka strategia 451
 - Dawid Zawieyskiego 456
 - Między potrzebą ekspresji i autocenzurą 464
 2. *Arkadia* (1952) – komediowy portret
obywateli i władzy w bierutowskiej Polsce 466
 - Zewnętrzna postać i geneza komedii 468
 - Obywatele i władza 471
 - Urealniona utopia 474
 - Aneksja Arkadii, czyli mit upaństwowiony 478
 - Autobiograficzny epilog 481
 3. *Wicher z pustyni* (1958) – religia pod presją polityki 483
 - Dramatyczne spięcie 484
 - Pisanie jako terapia 487
 - Konflikt francusko-algierski 491
 - Mit współczesniony 494
 - Zaszyfrowane emocje 497
 - Wewnętrzny cenzor 502
- Zakończenie. Literatura i polityczny dialog 509

Aneks

J. Zawieyski, *Arkadia. W podziemiach pałacu*
„Pod Srebrną Blachą”. Sztuka w 3 aktach, powst. 1952 521

Aneks do ankiety *Pisarze wobec dziesięciolecia*.
Jerzy Zawieyski o sytuacji w polskiej kulturze wiosną
1954 roku (z archiwum Instytutu Pamięci Narodowej) 536

J. Zawieyski, *Wicher z pustyni (Mali Bracia)* –
zaniechana scena 7 544

Bibliografia załącznikowa 549

Bibliografia podmiotowa (wybór) 551

Twórczość oryginalna 551

Przekłady, adaptacje, prace redakcyjne 564

Drukowane wypowiedzi Jerzego Zawieyskiego
o charakterze społeczno-politycznym 565

Korespondencja ogłoszona drukiem 566

Bibliografia przedmiotowa (wybór) 568

Monografie o Zawieyskim 568

Inne monografie i źródła książkowe 568

Wywiady i wypowiedzi o sobie 569

Szkice, artykuły, recenzje, źródła drukowane 570

Wykaz źródeł 581

Wykaz skrótów 583

Spis ilustracji 585

Summary 587

Indeks osób 591